

17. Adatkeresés az Interneten a tematikus és kulcsszavas keresés

- Mit nevezünk keresőgépnek, miért van szükség keresőgépekre?
- Ismertessen néhány Ön által ismert keresőgépet! Mi a különbség a tematikus és a kulcsszavas keresés között?
- Ismertesse a kulcsszavas keresést! Milyen szűrési lehetőségeket ismer?
- Mondjon példát tematikus keresőkre!
- Keresse meg a dunaharaszti gyermekorvosok rendelési idejét!

Keresés a weben- alapfogalmak

A weben mára beláthatatlan adatmennyiség van.

- A webhelyek, portálok, adatbázisok ugyan rendezettek, de a web egésze rendezetlen, gyorsan fejlődő, változó rendszer, ezért egyszerű böngészéssel, webhelyek és azonosítók (URL) alapján nehéz valamit megtalálni.
- Az interneten számos olyan **keresőgépet** hoztak létre, amelyek igyekeznek a web minél nagyobb részét feltérképezni, és a talált lapok mutatóit, adatait tárolják.
- A keresőgépek Rendezett vagy rendezetlen információhalmazban történő kutatásra alkalmas rendszerek. A keresőmotorok legtöbbje egy részben rendezett adatbázisban kutat a felhasználó által megadott információk után. A keresőgépek nagyjából azonos módon működnek. Indexálják az Interneten található oldalakat, általában naponta vagy hetente, de sok esetben csak havonta nézik át a hálózaton található dokumentumokat. Ekkor egy adatbázist készítenek, melybe bekerülnek az új oldalak és törlődnek a már megszánt vagy ideiglenes nem működő lapok.
- Kulcsszó: a keresett adatra, információra jellemző szó, illetve szöveg. A kulcsszavak alapján történő keresést kulcsszavas keresésnek hívjuk.
- Internetkatalógus: a kereső webhelyen kialakított, többszínű, hierarchikusan rendezett tematikus rendszer. Emberi munkával rendezik a weblapok adatait. Ebben téma szerint kereshetünk egyre szűkülő körben, amit tematikus keresésnek nevezünk.

A kulcsszavas, keresőgépes szolgáltatás

A legismertebb internetes keresők a Google, AltaVista, AltaVizsla.

Kereshetünk oldalakat (dokumentumokat) egyszerű kulcsszóval vagy a kulcsszavakból alkotott kereső kifejezés segítségével.

- A gép kiírja a keresés eredményét (a találatok számát, a keresési időt,), és a találati lista első néhány elemét.
- Kiírja a talált dokumentumok néhány adatát, a dokumentum címét, a dokumentum webcímét, terjedelmét, a megjelenés dátumát, stb.

Kereső kifejezések

A szavakból műveleti jelek, operátorok segítségével kifejezések képezhetők.

- a * tetszőleges karaktereket helyettesít (töredékszó használata) pl: játék*: minden, ami a játék szóval kezdődik.
- NOT (-): az utána megadott szó nem fordulhat elő a dokumentumban (a tagadás művelete)
- a + jel után álló szónak minden dokumentumban szerepelnie kell
- a – jel után álló szó egyik dokumentumban sem szerepelhet
- NEAR – az előtte és utána álló szavak legfeljebb 10-szer annyi távolságra szerepelhetnek egymástól a dokumentumban.

AND – az előtte és utána álló szavak mindegyikének szerepelnie kell a dokumentumban (és művelet)

OR – az előtte és utána álló szavak közül legalább az egyiknek szerepelnie kell a dokumentumban (ÉS művelet).

Szűrők használata, korlátozó, szűkítő feltételek

A dátum szerinti szűrés nem veszi figyelembe az esetleges ékezeteket, a nyelv szerinti szűrés csak az adott nyelvű dokumentumokat veszi figyelembe

csak a weblapcímen (URL) keres,

csak a dokumentum címében (title) keres

A keresés algoritmus

Kulcsszavak meghatározása → kereső kifejezés, szűrők beállítása → a keresés elindítása → a találati lista értékelése → ha az eredmény nem megfelelő, vissza az elejére.

Egyéb keresők

A **metakeresők** szétküldik a kérdést különböző keresőknek, és a bejött adatokat rendezik, a találatokat közös listán jelenítik meg: www.ariadnet.hu, www.mamma.com.

A **speciális gyűjtőkörű keresők** egy jól körülhatárolt területen keresnek (földrajzi területen vagy dokumentumtípus szerint, zenei fájlokat, képeket, stb.)

Tematikus keresők, internetkatalógusok

A téma szerinti keresés pontosabb eredményt hoz, de a találatok száma kevesebb.

Keresőhelyek: Hudir (www.hudir.hu), Yahoo (www.yahoo.com), Magellan.

A dokumentumok adatai tartalmuk alapján vannak csoportosítva. A főcsoportokban (kategóriákban) minden téma további altémákat tartalmaz mindaddig, amíg el nem érünk a dokumentumok szintjére → témakeresés.

Az osztályzás alapja:

-főcsoportok- közismert szakterületek, alcsoportok-részterületek

-gyakori az ismeretterületek szerinti csoportosítás

-földrajzi rendszer

-dokumentumtípusok szerinti rendszer,

-könyvtári ETO-rendszer.

A rendszerezés nem egységes, ahány katalógus, annyi rendszer.

Az alcsoportok gyakran betűrendben jelennek meg.

A dokumentumokat értékelik (1-5) a hasznosság alapján, általában kulcsszó szerinti keresésre is van lehetőség.

Vegyes keresők:

- Index (www.index.hu)
- Origo (www.origo.hu)